

Bölüm 26

ELLE KALDIRMA ve TAŞIMA İŞLERİNDE İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ

Prof. Dr. Ali BAYAT

26.1 Giriş

Bu bölümde; elle kaldırma ve taşıma işlerinden kaynaklanabilecek İSG riskleri, alınması gereken önlemler, doğru kaldırma ve taşıma yöntemleri ve Elle Kaldırma ve taşıma işlerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda ilgili mevzuat hakkında bilgi verilecektir.

İyi yük kaldırma teknikleri uygulamak çalışanların uygulama öncesine göre daha fazla yük kaldırmasını sağlamaz. Bunun anlamı çalışanın kişisel kapasitesi ne olursa olsun bu teknikler, çalışanın kaza geçirme riskini azaltacaktır. Bu tür çalışma kültürel bir değişimi gerektirir. Buna bağlı olarak pratik yolları ve kaldırma tekniklerini kabullenmek gerekir. Çünkü çalışanların eski çalışma alışkanlıklarını değiştirmek zordur.

26.2 Elle Taşıma İşleri ve Bazı Kavramlar

Elle taşıma işi; bir veya daha fazla çalışanın bir yükü kaldırması, indirmesi, itmesi, çekmesi, taşınması veya hareket ettirmesi gibi işler esnasında, işin niteliği veya uygun olmayan ergonomik koşullar nedeniyle özellikle bel veya sırtının incinmesiyle sonuçlanabilecek riskleri kapsayan nakletme veya destekleme işlerini ifade eder. Elle taşıma işleri esnasındaki; çalışanın bir yükü kaldırması, indirmesi, itmesi, çekmesi, taşınması veya hareket ettirmesi gibi işler esnasında, işin niteliği veya uygun olmayan ergonomik koşullar nedeniyle özellikle bel veya sırtının incinmesiyle sonuçlanabilecek bir çok riskli durum oluşur. Bel ağrıları çalışma hayatında en yaygın ve maliyeti en yüksek sağlık sorunlarından birini oluşturur. Bel ağrılarıyla ilgili en önemli mesleki risk etmenleri elle taşıma (kaldırma, itme ve çekme) ve kötü gövde duruşudur. Elle taşıma işleri; itme, çekme, taşıma ve kaldırma olarak sıralanabilir (Şekil 26.1).

Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.” ifadeleri³³ ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 4. Maddesinin ç bendinde “İşveren, çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.” ifadesi³⁴ ile çalışanların bireysel özelliklerine uygun işlerde çalıştırılması ve özel politika gerektiren grupların etkilenebileceği tehlikelere karşı korunması sağlanmıştır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 15. Maddesinde ise; çalışanların ilk işe girişlerinde ve çalıştıkları süre boyunca işveren tarafından gerekli sağlık tetkiklerinin yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Çalışanlar; sağlık ve güvenliğin korunmasına yönelik alınan tedbirler, taşınan yüklerle ilgili genel bilgiler ve mümkünse yükün ağırlığı ile eksantrik yüklerin en ağır tarafının ağırlık merkezi ve yüklerin doğru olarak nasıl taşınacağı ve yanlış taşınması halinde ortaya çıkabilecek riskler hakkında bilgilendirilmelidir.

Kaynaklar

1. Elle taşıma işleri yönetmeliği. 24 Temmuz 2013. Resmi Gazete, Sayı: 28717
2. Akkale, E.C., 2014. Elle taşıma işlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin mosh kaldırma denklemi ile incelenmesi. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı. İzmir.
3. Babalık, F. C.,2011. Mühendisler İçin Ergonomi, Dora Basım Yayın, Ankara, 2011.
4. Güler, Ç., 2004. Sağlık Boyutuyla Ergonomi, Ankara, 2004.